

Memorandum - Restructurarea managementului ariilor protejate din România

Ref.: Soluția tehnico-științifică S.E. AQUATERRA privind Reexaminarea Legii Hidrocentralelor / Deblocarea investițiilor energetice și Modelul MPR® (OECM)

Societatea Ecologică AQUATERRA (fondată în 1993, reprezentată de Lect. univ. dr. Nicolai CRĂCIUN) vă transmite Poziția Oficială și soluția de oportunitate instituțională formulată în contextul reanalizării Legii privind modificarea limitelor ariilor protejate pentru proiecte hidroenergetice.

Societatea Ecologică AQUATERRA susține ferm necesitatea reanalizării riguroase a Legii privind modificarea limitelor ariilor protejate pentru proiecte hidroenergetice. Considerăm că reanalizarea acestui act normativ este un pas absolut necesar și de o responsabilitate majoră, deschizând calea către corectarea unor suprapuneri legislative, evitarea riscurilor privind PNRR (Jalonul 34) și adoptarea unei soluții fundamentate științific.

În acest context, vă prezentăm mai jos precizările noastre tehnice, economice și de oportunitate instituțională, alături de soluția de unire a conservării stricte cu securitatea energetică:

1. Adevărul despre cele 2,54% Zone strict protejate (Dezmințirea dezinformărilor)

Suprafața actuală de protecție strictă (~2,54%) NU este meritul recent al niciunei echipe de consultanți și nici al activismului de conjunctură, ci reprezintă zestrea istorică consfințită încă din 1928 sub egida Comisiei pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii (fondată de Emil Racoviță, Alexandru Borza și Grigore Antipa) și protejată pe teren prin efortul continuu al corpului silvic (cum este Codrul Secular Slătioara). Încercările din spațiul public de a folosi aceste cifre pentru a genera panică sau speculații mediatice reprezintă dezinformări fără fundament științific de teren.

2. Realitatea energetică pe înțelesul tuturor (Cifre și alternativa reală)

Ce trebuie să înțeleagă decidenții politici și cetățenii despre proiectele hidroenergetice aflate în dezbateri:

- **Miza reală în Sistemul energetic național:** Finalizarea celor câteva amenajări hidroenergetice istorice începute înainte de 1989 (precum Răstolița sau Bumbești-

Livezeni) ar aduce un aport de doar 1% – 1,5% în producția națională de energie, dar ar necesita investiții uriașe, de peste 400–500 de milioane de euro, provocând totodată distrugeri ireversibile pe albiile râurilor din ariile protejate.

- **Alternativa inteligentă și rapidă:** Prin simpla re tehnologizare și modernizare cu turbine de mare randament a celor peste 180 de hidrocentrale deja funcționale din România (pe Dunăre, Olt, Argeș, Siret etc.), se poate obține un câștig energetic direct de 8% – 10% , adică de opt ori mai mult decât toate proiectele vechi blocate adunate la un loc , cu *costuri simțitor reduse* și cu *ZERO impact suplimentar asupra naturii!*

3. Responsabilizarea Companiilor energetice: Aplicarea principiului „Poluatorul plătește”

Spre deosebire de companiile hidroenergetice din Franța, Norvegia, Germania, SUA sau Canada, marii operatori energetici din România (Hidroelectrica, dar și alți actori din domeniu) au ignorat timp de peste trei decenii obligațiile ecologice fundamentale de reconstrucție ecologică:

- **Obligația re tehnologizării scărilor de pești:** Scările de pești existente la microhidrocentrale și baraje au fost greșit proiectate, fiind incapabile să asigure migrația în amonte și în aval. Ele constituie bariere fizice mortale pentru ihtiofaună și trebuie refăcute de urgență prin programe obligatorii de investiții.
- **Mecanisme de Finanțare directă:** Propunem ca operatorii energetici să fie obligați (prin cota de 20% din Legea Sponsorizării sau direct din profit) să finanțeze programe multianuale de conservare activă, de reproducere și repopulare a râurilor cu specii periclitare (Hucho hucho, Romanichthys valsanicola etc.), un model aplicat de zeci de ani pe plan internațional.

Istoric, la marile construcții, Hidroelectrica apela direct la cercetători de talia Academician dr. Petru Bănărescu; această rigoare trebuie reinstituită!

4. Necesitatea unei Reforme în evaluarea și monitorizarea biodiversității (24,6% din teritoriul național)

Marea problemă structurală a ultimelor decenii la nivelul Ministerului Mediului o reprezintă modul de atribuire și evaluare a contractelor de inventariere și monitorizare a ariilor Natura 2000:

- **Violarea criteriilor științifice (Legea CV-urilor):** Contractele de consultanță și monitorizare au fost atribuite adesea unor firme improvizate sau entități fără expertiză de teren, ignorând normele stricte aplicate de Ministerul Cercetării (doctorate, lucrări cotate ISI, indice Hirsch, activitate publicistică recentă).
- **Cooptarea comunității academice și răspunderea instituțională:** România dispune de peste 36 de facultăți de profil biologic, 50 de muzee de științele naturii, 25 de grădini botanice, parcuri dendrologice și grădini zoologice cu mii de specialiști (biologi, zoologi, botaniști, ecologi) și studenți care au fost marginalizați sistematic de la licitații.
- **Schimbarea paradigmei:** Monitorizarea celor 24,6% din teritoriul național declarat arie protejată nu se poate face doar din birourile APM-urilor sau prin teledetecție. Solicităm ca Ministerul Mediului să introducă în caietele de sarcini criteriile riguroase ale cercetării științifice academice, readucând universitățile, institutele și ONG-urile profesionale de profil în procesul de conservare activă.

5. Soluția - Dezvoltare durabilă autentică & Modelul MPR® / OECM

Societatea Ecologică AQUATERRA nu propune blocarea infrastructurii naționale, ci un compromis inteligent și sustenabil bazat pe știința mediului:

- **Delimitarea amprente energetice:** Acolo unde s-au turnat deja betoane înainte de 1990 (amprenta strictă a clădirilor și a barajelor), suprafața ocupată de construcții se poate scoate punctual din siturile Natura 2000, permițând funcționarea lor sub regim de securitate energetică.
- **Salvarea apei și a ihtiofaunei:** Operatorii energetici trebuie obligați prin lege la asigurarea strictă a debitului ecologic garantat pe râu, la construirea/retehnologizarea scărilor pentru pești și la susținerea financiară a programelor de repopulare.
- **Protecția acvatică reală prin Modelul MPR® (OECM):** Catalogul zonelor prioritare pentru biodiversitate (ZPB) trebuie corectat urgent prin includerea explicită a albiei minore a râurilor (coloana de apă). Propunem implementarea modelului

internațional consacrat în Franța și sprijinit de *IUCN/CBD - Alte Măsuri Eficiente de Conservare bazate pe Suprafață (OECM)* , prin instrumentul românesc brevetat de S.E. AQUATERRA: Microrezervațiile Private (MPR®). Acestea permit parteneriate de conservare voluntară de teren, protejând strict speciile periclitate fără a bloca activitățile economice sustenabile.

Concluzie:

România își poate asigura independența energetică și își poate proteja valorile naturale unice dacă folosește știința de teren, aplică legea cercetării în evaluarea CV-urilor și adoptă o soluție de bun-simț, refuzând atât populismul politic, cât și alarmismul activist de birou.

Vă stăm la dispoziție pentru consultări tehnice și de specialitate .

Cu deosebită considerație și respect,

Lect. univ. dr. Nicolai CRĂCIUN

Președinte, Societatea Ecologică "AQUATERRA" România

Facultatea de Biologie - Universitatea din București